

MHP-FP ve sınıfsal bağlam

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

MHP olgusunu tam anlamıyla yerli yerine oturtabilmek için iki temel noktanın daha irdelenmesi gerekir. Bunların ilki, bu partiyi RP-FP çizgisiyle birlikte düşünmemizi zorunlu kılan 'Anadolu' kavramıdır, ikincisi, bu bağlamda ele alınabilecek olan sınıfsal ilişkilerdir.

1995 seçimlerinden sonra ANAP RP'yle bir koalisyon dendiğinde, son dakikaya kadar bunun gerçekleşmeyeceğini savunmuştum. Bu, İstanbul sermayesi denebilecek finans kapitalin, kendi içinde 'Anadolu kaplanları' ve 'İslami sermaye' olarak ayrışan taşra burjuvazisine ve küçük üreticiye dayalı Anadolu sermayesinin gelişimini desteklemesi olacaktı ki, imkânsızdı. Bu muhakemenin sonucu aynen gerçekleşmiştir. Daha sonraki birçok yazıda da Türkiye'nin içinden geçmekte olduğu temel sıkıntının aslında bu gerilim hattından kaynaklandığını saptamıştım.

Siyaset, Türkiye'de, bürokrasiye egemen olarak, devletin elinde bulundurduğu rantlardan pay almaktır.

Devlet, daha 1960'lardan başlayarak, DPT aracılığıyla rant ve pay dağıtımını sınıflar arasında dengelemeye çalışmıştır. Özellikle o kurumun belirlediği 'teşvik politikaları' 1970'li yıllarda daha sonra RP-FP çizgisini oluşturacak kesimin eline geçmiştir. Bu, zamanla 'İslami sermaye' diye bilinen hareketin gelişmesindeki en büyük amildir. Bu sermayenin siyasallaşarak ve iktidara ortak olarak bir atılım daha yapması elbette istenmemektedir.

Sermaye, ürkek olmasına ve kapalılığı, 'milliciliği' bir içgüdü olarak benimsemesine karşın akışkandır. Dolayısıyla da, çıkarı doğrultusunda dışa açılmakta tereddüt etmez. Bu nedenle, RP-FP tabanı, yerliliği savunsa da, ellerinde bulundurdıkları sermaye ve teknolojinin etkisiyle bir 'dış dünya' gerçeğini reddetmemiştir. Onların, son kertede bir 'sistem partisi' olarak öne gelmelerindeki ama gene de 'korkuyla' karşılanmalarındaki en önemli neden budur.

MHP de aynı şekilde bir Anadolu hareketi olarak gelişmektedir. Fakat, 'İstanbul' tarafından o derecede ürküntüyle karşılanmamaktadır. Bu mutlaka irdelenmesi gereken bir olgudur. Şöyle bir yorumun denemesinde yarar olduğu kanısındayım: MHP'nin bir sı-

nıfsal tabanı yoktur. MHP, bir 'sosyoloji' ve konjonktür partisidir. Belkemiği gençler yani lümpenlerdir.

Lümpenlik, sınıfsal ayrışmanın en niteliksiz ve gevşek halkasıdır; temel ideolojisi fanatizmdir. Yani sıra, MHP milliyetçiliği, bir sınıfsal tabanı olmadığı için bütünüyle içi kapalı ve soyuttur. Bir tür 'aşkınsalcılığa' ve mitolojiye dayanması bundandır. Bu yanıyla da aslında İslami harekete göre daha geride bir yeredir. Buna karşın şimdi MHP'ye dönük anlamsız 'teveccüh', tam da bu nedenden kaynaklanmaktadır; yani, sınıfsal sertliği olmaması nedeniyle dönüştürülebileceğine ve içinin başka türlü doldurulabileceğine inanılmaktadır.

Bu yaklaşım, büyük sermayenin kendisini gerek İslami sermayeye gerekse daha farklı hareketlere karşı koruma içgüdüsünden kaynaklanmaktadır. Kendisine iktisadi planda tehdit oluşturmayacak, tersine onu 'koruyacak' bir sosyolojik hareketle bütünleşmek şimdi belli kesimlere daha uygun görünmektedir. Ne var ki, bu açılımın iki şartı yani DSP'yle MHP'nin evlendirilmesi ve bu partinin 'değişim' gerçeği henüz tartışılmamıştır ve irdelenmeye muhtaçtır.